

Kohanimenõukogu koosoleku

PROTOKOLL nr 36

Tallinn, 14. jaanuar 2011
(seisukoha kujundamine e-posti teel)

PP 23.03.2011 nr 12-4/5-1

Juhatas: Väino Tõemets

Protokollis Aule Kikas

Osalesid: Kohanimenõukogu liikmed (seisukoha kujundamine e-posti teel)

Päevakord:

Arvamuse kujundamine võõrkeelse kohanime määramisel.

Regionaalministri poole pöördus Vigala Vallavalitsus taotlusega säilitada Raplamaal Vigala vallas Päärdu külas asuva maaüksuse *Villa Eugenie* kohanime. Tulenevalt kohanimeseaduse §-st 6 taotleb kohalik omavalitsus võõrkeelse kohanime määramiseks nõusolekut regionaalministrilt, kes teeb otsuse pärast seda, kui on saanud arvamuse kohanimenõukogult.

Kohanimenõukogu põhimääruse § 6 lõikele 5 tuginedes kujundatakse nõukogu seisukoht e-posti vahendusel. Kohanimenõukogu otsused võetakse vastu üldjuhul konsensuse põhimõttel ning otsuseid langetades võetakse arvesse kõiki arvamusi.

Oma kirjas (27.12.2010 nr 16-3/602) märgib taotleja: „Adrakohtunik J..A. Rosenthal rajas Velise mõisa osana Velise jõe kaldale pargi ja selle osana parki suvemaja, mis aja jooksul hakkas kandma *Villa Eugenie* nime (perekonnapärimustes pandi selline nimi ilmselt suvemaja kasutaja või mõne olulise naissugulase järgi), Sellenimelisena on talu kinnistatud ja märgitud 1939. a maksualuste maaüksuste nimekirjas. Isikunimena on *Eugenie* Eestis kasutatav ja aktsepteeritav nimi ja Villa on eestikeelse sõna vorm, kohaga seotud inimesed on läbi aegade hääldanud antud nime eestipäraselt ja vastavalt kirjapildile. Velise Kultuuri- ja Haridusselts on avaldanud oma kodulehel kodu-uuri ja Sillaotsa Talumuuseumi rajaja Aleksei Pamabase kodu-uurimistöid ja teisi endise Läänemaa Velise valda tutvustavaid materjale, mis pärinevad Sillaotsa talumuuseumi kogudest. *Villa Eugenie* talu on märgitud endise Vene küla koosseisus Velise Kultuuri- ja Haridusseltsi poolt oma kodulehel http://www.velise.ee/kylad_fi_les/iridex.html). Sillaotsa talumuuseum on Märjamaa ja Vigala kihelkonna ajalugu tutvustav munitsipaalmuuseum, muuseumi varahoidja Jüri Kusmini hinnangul on *Villa Eugenie* ajalooline, vähemalt 200 aastat vana nimi, mis peaks olema kasutusel ka edaspidi ning antud nime säilimine kinnistu nimena Päärdu külas on oluline nii Vigala kihelkonna kui ka Velise mõisa ajaloo jaoks.“

Seisukoha kujundamisel leiti, et vastuolu ei ole, kui ajalooline suvemaja kannaks aja- ja kultuurilooliselt põhjendatud nime. Selliseid nimesid on ka maakatastris küllalt palju ning paikondlikult annab see ametlikule nimistule isegi oma ilme, näiteks Valgemetsa suvituspiirkonna peenutsevad ja vigurlikud villade nimed.

Evar Saar selgitas, et Päärdu külas tuleks asja siiski lähemalt uurida. „Niipalju, kui ma aru saan, on ajalooline *Villa Eugenie* see hoonetega koht, mis tänapäeva katastris kannab nime *Villasepa* (katastritunnus 88402:001:0007). See on ka eestiaegeel katastrikaardil *Villa Sepa 35*. Huvitav on asjaolu, et üheverstaline kaart, mis peaks juhinduma baltisakslaste tol ajal ametlikust nimekasutusest, esitab ka nime *Dv. Villaseppa* (kirillitsas). Seal ümber on park jne, millest kirjas juttu on. Aga need maatükid, millele on nüüd *Villa Eugenie* nimeks antud, on jõeäärne heinamaatükk ja metsaga tükk kunagisest valdusest nr 35. Tõenäoliselt on tegemist maa õigusjärgsele omanikule tagastatud osaga valdusest nr 35. Seetõttu peab aru pidama, kas see koht, kus *Villa Eugenie* ise enam peal ei ole (on teiseks valduseks eraldatud), peaks kandma *Villa Eugenie* nime? Muidugi on sellel nimel materiaalne väärtus uue suvila ehitamise puhuks, aga kohaloo jaoks on selline nimekasutus pigem eksitav“, selgitas Evar Saar.

Ilmar Tomusk: „Toetan põhimõtteliselt Vigala Vallavalitsuse taotlust *Villa Eugenie* nime säilitamiseks, kuid arvan, et ei ole põhjust pidada seda nime eestikeelseks kohanimeks. Kuigi isikunimena laialdaselt kasutusel olnud, on isikunimel *Eugenie* siiski võõrsõna tunnused (rõhk järgsilbil, selgelt võõrapärane ehitus), samuti on *villa* eestikeelne sõna, kuid talu nimes siiski üsna tavatu. Seetõttu tuleks kõnealuse nime taotlemisel lähtuda aja- ja kultuuriloolistest põhjendustest ning lubada nime kasutada ainult sel juhul, kui antud nimeobjektile on selgelt ja ühemõtteliselt tuvastatav seos ajaloolise nimega“.

Evar Saar: „Olen ka seisukohal, et kõigist õigustustest hoolimata on *Villa Eugenie* võõrkeelne kohanimi. Võrdluseks lihtsam näide, kus võõrapärane isikunimi ei tõmba tähelepanu kõrvale nime struktuurilt: *Pargivilla* või *Pargi-villa* on eestikeelne kohanimi, *Villa Park* ei ole seda mitte. Kuna selletaoliseid nimesid on maakatastris palju, siis küllaldase põhjendusega võib seda ju lubada, aga tuleb jääda kindlaks, et küsimuse all on luba panna võõrkeelset kohanime. Küll eesti keeles kasutatud ja kultuurilooski tuntud, tuleb selliseid nimesid, nt *Villa Hortensia*, *Villa Tammekann* jt pidada tsitaatnimedeks, täpselt samaväärseteks nagu *Rocca al Mare* või *Krasnõje Gorõ*“.

Peeter Päll: „Päärdu mõisa kinnistu 35 nimeks 1930. aastate katastriskeemil on *Villa-Sepa*, 1938. a maksualuste maade nimekirjas (Maa-ameti andmebaasis) *Villa Eugenie*. Arvatavasti on *Villasepa* paiga rahvalik nimi, *Villa Eugenie* aga nõo pandud nimi. Praeguste maaüksuste all on olemas nii *Villasepa* maaüksus (kus asub hoone) kui ka selle kõrval eraldatud *Villa Eugenie* maaüksus. Et mõlemad nimed säiliks, selle vastu pole mul midagi. Maade tagastamise käigus leiame ju hulgaliselt muid näiteid, kus ajaloolise nimega maaüksus ei paikne enam selles kohas, kus asuvad hooned, vaid selle ümber, nii et sinne ei ole erand. Selline praktika ei ole küll soovitatav, sest nii lähivad ajaloolised nimed sisuliselt kaduma. *Eugenie* on siiski võõrkeelne nimi, sest me ei loe seda päris eesti keele reeglite järgi. Kui häälduse järgi kirjutataks, siis oleks [eugeenie], mõni hääldaks isegi [öženii]. Kohanimede keelsuses isikunimede kohta sätestatud erand käib tegelikult pühendusnimede kohta ja seal on juttu isikunimest, st ees- ja perekonnanimest tervikuna. Usun, et me võiksime taotlejale siiski vastu tulla, sest nimel on ajaloolist tausta ja see ei tee meid kultuuri- ja ajaloolises mõttes vaesemaks“.

Arutelu tulemusel leidis kohanimenõukogu, et Vigala Vallavalitsuse poolt võõrkeelse kohanime kasutamiseks nõusoleku saamiseks esitatud kohanimi *Villa Eugenie* on kultuuri- ja ajalooliselt jäädvustamist vääriiv nimi. Tuginedes eeltoodule otsustati esitada regionaalministrile kohanimenõukogu toetus nõusoleku andmiseks Rapla maakonnas Vigala vallas Päärdu külas asuva maaüksuse võõrkeelse kohanime *Villa Eugenie* säilitamiseks. Kohanimenõukogu tunnustab Vigala Vallavalitsuse tegevust kohanimede ajaloolise tausta uurimisel.

(allkirjastatud digitaalselt)
Väino Tõemets
Kohanimenõukogu esimees